

VanColland

Het samenwerkingsverband van alle agrarische en groene sociale regelingen

THEMA
Natuur & Milieu

PAGINA 8
**Natuurinclusief boeren
is ondernemen op
Champions League niveau**

PAGINA 14
**Een goed pensioen
in een leefbare wereld**

PAGINA 16
**Klimaatneutraal
ondernemen**

Aannemersbedrijf Van Wijlen
gaat voor klimaatneutraal in 2023

02
2021

Column

Flitspuiten en nonchalant gedrag

Brenda de Jong

Bestuurder Stigas (namens FNV)

Een krantenartikel enkele weken geleden ('DDT aangetroffen in grutto's') bracht levendige jeugdherinneringen boven. Opgroeiend in Afrika was het bestrijden van muggen, mieren, kakkerlakken en ander ongedierte in huis een regelmatig terugkerend ritueel. Flitten, heette dat, en dat gebeurde met een flitspuit: ik zie het zo weer voor me. Het hele huis werd grondig onder handen genomen en walmde nog geruime tijd na met een naar luchtje – wij gingen dan liever naar buiten.

Eén van de middelen in de flitspuit was DDT. Rond de Tweede Wereldoorlog ontdekt als zeer effectief middel tegen insecten, en daarna intensief gebruikt. In 1948 kreeg de ontdekker van de DDT, Müller, de Nobelprijs voor geneeskunde. Dat het middel tegelijkertijd desastreuze gevolgen had voor vogels en zoogdieren, en bij mensen kon leiden tot ziektes als diabetes en allerlei neurologische aandoeningen werd pas later duidelijk. Daarom werd gebruik van DDT een halve eeuw geleden in Europa verboden. Inmiddels heeft Europa een fijnmazig systeem ontwikkeld voor het toelaten van gewasbeschermingsmiddelen. Belangrijk

voor natuur en milieu, en voor onze eigen gezondheid. Of de huidige regels al voldoende veiligheid bieden: daarover verschillen de meningen. Tegelijkertijd moeten we vooral één ding doen: de huidige regels zeer serieus nemen, ook voor de gezondheid van alle medewerkers in de sector. Ze zijn op dit moment voor de praktijk onze belangrijkste houvast.

Want ik zie nog te vaak voorbeelden van 'nonchalant gedrag'. En dan bedoel ik niet de excessen, die er gewoon niet mogen zijn. Nee, gewone huis-tuin-en-keukenvoorbeelden, zoals destijds de flitspuit. Effe mengen, zonder persoonlijke beschermingsmiddelen. Toch nog dat oude restje gebruiken (wat nu niet meer mag). De handschoenen niet schoonmaken, filters niet vervangen. Daarom is het goed dat Stigas binnenkort, met behulp van subsidie van SZW, met een website en voorlichtingsmateriaal komt waarmee we de veilige omgang met deze middelen nog beter onder de aandacht kunnen brengen. Verstandig én zorgvuldig met deze middelen omgaan: dat moet de inzet zijn en blijven. ■

08 Interview Gerard Willems (ZLTO)

20 Inzetbaarheid als hotste issue

Verder in dit nummer

- 4 Interview met Marjan van der Wel (Projectleider Digitale BPV Tool)
- 7 Barend Coster over de BPV Tool
- 12 De toegevoegde waarde van Colland Arbeidsmarkt moet meer zichtbaar worden
- 16 Van Wijlen gaat voor klimaatneutraal ondernemen
- 18 Misverstanden over duurzame inzetbaarheid
- 19 Verzuim oudere medewerkers
- 22 Kort nieuws
- 24 Geschiedenis en actualiteit; Biodiversiteit in het bos hier en nu

14 Dit doen we met úw geld

21 Campagne 'Wat kan jou nou gebeuren?'

COLOFON

VanColland is het magazine van het samenwerkingsverband van alle agrarische en groene sociale regelingen. Dit magazine verschijnt vier keer per jaar in een oplage van 16.000. Vragen, ideeën of tips? Of liever de digitale versie ontvangen? Neem dan contact op met onze redactie via redactie@colland.nl.

HOOFDREDACTEUR Marlies van Loon

EINDREDACTEUR Elte Palm

REDACTIE Kim Gerrits, Annemarie van den Hoven, Wendy Kranendonk

FOTOGRAFIE COVER ZLTO

VORMGEVING Appeldoorn Vormgeving - Zoetermeer

DRUK Drukwerkstudio.nl - Woerden

VanColland is met de grootste zorg samengesteld. Aan de informatie kunnen geen rechten worden ontleend. VanColland is ook digitaal beschikbaar op

www.colland.nl

“BPV Tool zorgt voor betere aansluiting van studenten op beroepspraktijk”

Interview met Marjan van der Wel (Projectleider Digitale BPV Tool)

Tekst: Elte Palm (Colland)

De ontwikkeling en instroom van studenten in de agrarische en groene sectoren is een belangrijk speerpunt voor werkgevers- en werknemersorganisaties van Colland Arbeidsmarkt. De BPV Tool is een instrument dat een kwaliteitsimpuls moet geven aan de beroepspraktijkvorming (BPV) van studenten. Beroepspraktijkvorming is een van de belangrijkste onderdelen van de opleiding. Daarin leert de student de vakvaardigheden in de praktijk. Wij vroegen projectleider Marjan van der Wel hoe de tool in zijn werk gaat, wat haar rol is en wat de ervaringen tot nu toe zijn.

Wat kan je met de BPV Tool?

“Het is een digitaal instrument waarin studenten en praktijkopleiders vastleggen wat de student gaat leren tijdens de stage. In die omgeving houden student en praktijkopleider bij hoe de student zich ontwikkelt, dus van beginner naar gevorderd. Alle gegevens zoals schoolopdrachten en uitkomsten van de begeleidingsgesprekken worden in dit instrument opgeslagen. Het is een digitaal archief waar je makkelijk alles kunt opslaan en terugvinden. Maar het is ook een instrument dat ervoor zorgt dat toekomstige werknemers beter zijn uitgerust omdat vakvaardigheden beter zijn ontwikkeld. De aansluiting op de beroepspraktijk wordt veel beter.”

Wat is jouw rol hierin?

“Ik ben projectleider van het project Digitale BPV Tool, een pilot die op dit moment in de sector loonwerk, hoveniers en paardensport en -houderij wordt ingezet. Daarin krijgen praktijkopleiders, begeleiders beroepspraktijkvorming en studenten uitleg over het gebruik en de voordelen van de tool. Daarnaast wordt met de tool gewerkt om ervaringen op te doen. Aan de hand van de ervaringen gaan we het gebruik van de tool verbeteren. Daar ligt de focus. Het project wordt mede gesubsidieerd door Stichting Aequorfonds.”

Wat zijn de voordelen van de BPV Tool?

“In overleg met het leerbedrijf bepalen student, praktijkopleider en de BPV-begeleider aan welke leerdoelen de student in een stageperiode gaat werken. Het leerbedrijf en student zijn hierdoor beter in gesprek over de doelen en de te nemen leer- en ontwikkelstappen om deze te behalen. Een belangrijk onderdeel van de BPV-Tool zijn de zogenaamde rubrics. Rubrics zijn tabellen met korte teksten over het vaardigheidsniveau. De rubrics geven aan wat een student al kan en laat zien, en wat de volgende stap in het leren is.”

“De BPV Tool is een instrument dat ervoor zorgt dat toekomstige werknemers beter zijn uitgerust omdat vakvaardigheden beter zijn ontwikkeld.”

Beeld: Cumela Grondig

‘Verschillende brancheorganisaties en onderwijsinstellingen signaleerden een duidelijke hulpvraag bij leerbedrijven om de begeleiding van jongeren te verbeteren’

Wat was de aanleiding de BPV Tool in te zetten in de agrarische en groene sectoren?

“De kwaliteit van de stagebegeleiding is al jaren een groot aandachtspunt binnen het MBO. Verschillende brancheorganisaties waaronder Cumela en LTO Nederland maar ook onderwijsinstellingen signaleerden een duidelijke hulpvraag bij leerbedrijven om de begeleiding van jongeren te verbeteren. Dat is de reden geweest om het project Digitale BPV Tool te starten. De tool bestaat overigens al een tijdje en wordt bijvoorbeeld al met succes ingezet in de horeca, toerisme en in de auto-industrie.”

En hoe zetten Cumela en LTO Nederland de BVP-Tool in?

“Veel bedrijven in groen, grond en infra bieden stageplekken aan studenten om het vak te leren. Het maken van een kwaliteitsslag bij de beroepspraktijkvorming is als speerpunt opgenomen in de beleidsvisie van Cumela. De BPV Tool past hier naadloos in. Cumela is ook nauw betrokken bij de ontwikkeling en het gebruik van de BPV tool. Hiermee zorgen we voor een actievere praktijkbegeleiding door ondernemers en medewerkers. LTO Nederland heeft een vakgroep paardenhouderij. Een aantal onderwijsinstellingen voor paardensport en -houderij zet de tool in om de begeleiding van studenten te verbeteren.”

Wat zijn de ervaringen tot nu toe?

“Het is voor alle partijen even wennen maar de samenwerking tussen studenten, praktijkopleiders en leerbedrijven is écht verbeterd. Omdat veel duidelijker is wat er van alle partijen wordt verwacht, kan er veel gericht gewerkt worden met elkaar aan het ontwikkelen van vaardigheden van studenten. Denk bijvoorbeeld aan het bedienen van machines. Leerbedrijven zijn blij dat er meer duidelijkheid is wat studenten precies komen leren. Je kunt dus veel gericht met elkaar aan de slag. En dat zorgt uiteindelijk voor betere werknemers.”

Zijn er verbeterpunten?

“De gebruiksvriendelijkheid kan worden verbeterd. Bijvoorbeeld het inloggen en het registeren van uren is nog omslachtig. Ook willen we een slag maken in het structureren van gegevens. Het is soms nog lastig zoeken naar gegevens zoals schoolopdrachten en resultaten.”

Wat staat er op de planning de komende periode?

“De pilot draait op dit moment bij een aantal scholen en bedrijven. Begin juni willen wij alle gegevens ophalen en met de betrokken partijen verder evalueren. Daar komen adviezen uit. Vanaf het schooljaar 2021-2022 is het de bedoeling om de BPV Tool verder uit te rollen in alle agrarische en groene sectoren.” ■

Barend Coster over de BPV Tool

Ervaringen uit de praktijk

Tekst: Elte Palm (Colland)

Barend Coster is werkvoorbereider bij Loon- en Verhuurbedrijf Schuurman BV. Hij werkt sinds dit jaar met de BPV Tool. Wij vroegen hem naar zijn ervaringen tot nu toe.

Barend Coster

Wat vind je van de BPV Tool?

“Ik werk nu een tijdje met de BPV Tool en het mooie is dat van te voren heel duidelijk is welke opdrachten de student moet maken tijdens de stageperiode en wat er van mij wordt verwacht om de student daarbij te helpen. Met één klik kan ik alle relevante gegevens vinden over de student zoals het niveau van de opleiding, de schoolopdrachten en resultaten. Eerst had ik allemaal losse boekjes en papierwerk. Nu zit dat in één digitaal archief.”

‘Met één klik kan ik alle relevante gegevens vinden over de student.’

Het bespaart je ook tijd?

“Jazeker. Eerst was het vooral zoeken en aftasten hoe en wat we in de stageperiode gingen doen. Met de BPV Tool kun je echt gericht met de student aan de slag. Je weet precies op welk niveau de student staat en waar we naar toe moeten werken. Dat zorgt voor een efficiëntere begeleiding van onze kant en daardoor een betere ontwikkeling van de student zelf.”

Hoe ervaren studenten het?

“Die zijn ook enthousiast omdat de Tool duidelijk aangeeft welke opdrachten ze moeten doen en aan welke vaardigheden ze moeten werken. Ze hebben zelf meer verantwoordelijkheid over wat ze moeten leren tijdens de stageperiode en wanneer wat moet gebeuren. Studenten zijn daardoor veel proactiever en dat geeft energie. Daarvoor was het meer afwachten wat de school verder nog voor hen in petto had.”

Zijn er nog verbeterpunten?

“Enerzijds staan alle opdrachten overzichtelijk in de BPV Tool. Maar de school komt tussendoor ook met opdrachten richting de student die niet in de BPV Tool staan maar die wel tijdens de stageperiode moeten worden opgepakt. Dat zorgt voor onduidelijkheid, bij ons maar ook bij de student. Verder is het af en toe nog zoeken naar een map of een code in de Tool. Wat meer overzicht of een goede zoekfunctie zou daarbij helpen.” ■

Interview Gerard Willems (ondernemerscoach ZLTO)

Natuurinclusief boeren is ondernemen op Champions League niveau

Tekst: Elte Palm (Colland)

Foto's: ZLTO

Er is steeds meer vraag naar duurzaam boeren. Voorbeelden zijn kringlooplandbouw, klimaatneutraal, agro-ecologie, biologische landbouw en ook natuurinclusieve landbouw. Gerard Willems is ondernemerscoach namens ZLTO. Hij helpt Brabantse melkveeboeren om de mogelijkheden voor natuurinclusieve landbouw voor hun bedrijf te onderzoeken. Wij vroegen hem hoe dat in zijn werk gaat en wat de kern is van natuurinclusieve landbouw.

“Waar kringlooplandbouw zich richt op het circulair krijgen van de boerderij, richt natuurinclusieve landbouw zich ook op de natuur. Hierbij zorg dat je op een manier produceert die niet de natuur niet belast maar bevordert. De focus ligt hier veel meer op het bevorderen van biodiversiteit,” aldus Gerard Willems.

Zijn er nog meer kenmerken?

“Het bedrijf moet blijvend beschikken over voldoende grond voor een veebezetting van maximaal 2 GVE (GrootVeeEenheden) per hectare. Het aantal GVE per hectare of melkproductie per hectare zegt iets over de grondgebondenheid. Hoe minder GVE per hectare, hoe meer grond voor het vee. Je hoeft dan minder kunstmest te gebruiken waardoor je duurzamer bezig bent.”

De focus ligt op biodiversiteit. Hoe meet je dat?

“FrieslandCampina, Rabobank en het Wereld Natuur Fonds hebben een landelijke biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij (BMM) ontwikkeld

om biodiversiteitsresultaten te meten.

Daaruit is de Brabantse Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij (BBM) ontstaan die verder is ontwikkeld en zich specifiek richt op de doelstellingen binnen het Brabantse gebied: waterkwaliteit verbeteren, een vitale bodem en een aantrekkelijk landschap creëren. In deze pilot werkt ZLTO onder andere samen met het Ministerie van LNV, Provincie Noord-Brabant en een aantal Brabantse waterschappen”.

Hoe gaat u te werk?

“Ik help vooral boeren die aan het begin staan, niet die nog een laatste stap moeten maken. Als coach leg ik de boeren uit wat natuurinclusief ondernemen is, hoe het transitiepad eruit ziet en hoe je die moet bewandelen. Met de boer kijk ik dan naar belangrijke zaken zoals bodem en water, biodiversiteit en grondgebondenheid. Grondgebondenheid is de balans tussen mestplaatsing en de ruwvoerwinning op een melkveebedrijf.

A close-up portrait of a middle-aged man with light brown hair and blue eyes. He is wearing a dark blue jacket over a light blue shirt with small polka dots. The background is a warm, out-of-focus wooden interior. A bright green vertical bar is on the left side of the page.

---

*‘De focus ligt hier
veel meer op het
bevorderen van
biodiversiteit’*

‘Van kwantiteit naar kwaliteit. Dat vraagt om een andere mindset en een goed doordacht plan anders ben je achteruit aan het boeren’

En dat is samen met een goede bodemkwaliteit de basis voor de voervoorziening op natuurinclusieve melkveebedrijven.”

Hoe rendabel is natuurinclusief ondernemen?

“Het moet niet alleen duurzaam zijn voor de bodem en de natuur, maar ook financieel duurzaam voor de boer anders is het niet rendabel. Je moet als boer dus op zoek naar een sluitende begroting en dat is voor intensieve bedrijven met een hoge kostprijs een flinke uitdaging. Voor boeren die een natuurinclusief plan willen maken, biedt de Provincie Noord-Brabant een coach en subsidie aan. Ik vind het vooral belangrijk om ondernemers hierin te ondersteunen zodat ze de juiste stappen maken.”

Waar liggen de grootste uitdagingen?

“Er is veel vraag naar natuurinclusief ondernemen. Daar ligt het niet aan. Maar je moet als boer omschakelen van een intensieve melkveehouderij naar een extensieve melkveehouderij. En naar maximaal 2 GVE per hectare waar dat nu vaak 3, 4 of meereenheden zijn. Dan moet een boer de veestapel halveren of meer grond zien te vinden. Dus van kwantiteit naar kwaliteit. Dat vraagt om een andere mindset en een goed doordacht plan anders ben je achteruit aan het boeren. Het rendement van ‘gewoon’ boeren is vele malen hoger. Meer grond vinden is

overigens ook een uitdaging. Een oplossingsrichting kan erfpachtconstructie zijn. De provincie Noord-Brabant kan in bepaalde gevallen betaalbare erfpachtgronden aanbieden aan boeren die de omslag willen maken.”

En waar liggen de kansen?

“Een mooi voorbeeld is melkveehouder Siebe van de Crommert. Hij is een enthousiaste en hoogopgeleide jongeman die al een kaasmakerij en een winkel heeft geopend. Hij werkt samen met Waterschap Aa en Maas, Staatsbosbeheer en de gemeente om natuur te beheren in een aangrenzend natuurgebied. Je moet dus alles weten over grond, koeien, kaasmaken, klantcontact en natuurbeheer. Er liggen dus kansen maar dat vraagt ondernemerschap en creativiteit. En de focus ligt op hoe je je bedrijf toekomstbestendig kunt maken. Natuurinclusief boeren is echt ondernemen op Champions League niveau.”

Wat zijn de ervaringen tot nu toe?

“We staan aan het begin van een enorme transitie. Het belangrijkste is dat er veel boeren zijn die de omslag willen maken dus de eerste stappen zijn gezet. Staatsbosbeheer is inmiddels ook met 40 experimenten gestart maar het duurt nog wel even voordat we de eerste resultaten kunnen meten. Maar het ziet er veelbelovend uit.” ■

Siebe van de Crommert

Siebe van de Crommert is een jonge melkveehouder die de omslag wil maken naar natuurinclusief. Hij wordt daarbij geholpen door Gerard Willems (ZLTO). Wij vroegen hem waar zijn liefde voor de natuur vandaan komt en tot waar zijn ambities gaan als ondernemer?

Waarom wil je natuurinclusief worden?

“Ik kom uit een boerengezin en de liefde voor de natuur is met de paplepel ingegoten. Samen met mijn ouders run ik op dit moment het familiebedrijf: de melkveehouderij. In 2016 heb ik besloten om het bedrijf over te nemen en ook om het duurzamer aan te pakken. Ik ben jong en als ik nu de omslag niet maak, dan doe ik het waarschijnlijk nooit meer.”

Wat houdt die omslag in?

“Het gaat in kleine stapjes. Ik begon als groene en duurzame ondernemer, maar uiteindelijk wil ik natuurinclusief ondernemer worden. Natuurinclusief ondernemen betekent echt op een hele andere manier met de koeien en de grond omgaan. Het is niet te vergelijken met een normaal melkveehouderbedrijf. Het draait om waarde toevoegen aan de omgeving in de vorm van verbeterde water- en bodemkwaliteit, biodiversiteit en

luchtkwaliteit. Daar liggen mijn ambities en ik geloof echt dat het de toekomst is.”

Waar begin je?

“De eerste stap was extensiveren, dus zo min mogelijk ingrijpen in de natuur. Dat betekent bijvoorbeeld geen gebruik van kunstmest en bestrijdingsmiddelen. Dat heeft geresulteerd in een kaasmakerij en een winkel waar we onze eigen kaas verkopen. De ongepasteuriseerde melk komt van onze eigen koeien die lokaal kwaliteitsvoer krijgen. De tweede stap was om de GVE terug te brengen naar twee. Samen met een andere boer uit de buurt en met behulp van Waterschap en Aa en Maas hebben we nu extra hectare grond om te gebruiken.”

Wat is voor jou de grootste uitdaging op dit moment?

“Het omschakelen naar biologisch, dus het geen gebruik maken van kunst-

mest en bestrijdingsmiddelen. Maar dit zie ik als een positieve uitdaging. Verder hebben we te maken gehad met veel droogte waardoor we nu minder veevoorraad hebben.”

Krijg je nog hulp en advies van buitenaf

“Waterschap Aa en Maas heeft geholpen met het verkrijgen van extra hectares grond. Van de Provincie Noord-Brabant heb ik 10.000€ subsidie ontvangen. En Gerard Willems van ZLTO staat mij met raad en daad bij. Hij is een ondernemercoach met veel ervaring en heeft een plan gemaakt waarin voor mij de grootste kansen liggen. Daarnaast is hij de schakel tussen mij en de Provincie.”

Waar sta je over vijf jaar?

“Over vijf jaar wil ik volledig biologisch zijn. Dat moet de basis zijn voor al onze producten zoals de kaas, zuivel, worst en jam. Maar uiteindelijk streef ik naar synergie tussen verschillende voedselproducten en de natuur. Waar verschillende dieren, planten en bomen op één perceel samenkomen. Dat moet zorgen voor meer biodiversiteit. De uitdaging hierbij is dat het ook financieel rendabel moet zijn.” ■

De toegevoegde waarde van **Colland Arbeidsmarkt** moet meer zichtbaar worden

Tekst: Elte Palm (Colland)

Peter Loef

Eric Douma

Het Colland Bestuursbureau voert jaarlijks onderzoek uit naar arbeidsmarktontwikkelingen in de bij Colland Arbeidsmarkt aangesloten sectoren op grond van de gegevens in de administratie. Daarmee zijn zogenaamde factsheets opgesteld, die overzicht geven van trends en ontwikkelingen in de Colland sectoren. Ze presenteren informatie over aantallen werknemers, werkgevers, lengte van dienstverbanden, arbeid naar regio en in- en uitstroom.

Wij vroegen aan Eric Douma en Peter Loef, beide bestuurders binnen het fonds Colland Arbeidsmarkt, naar de cijfers over 2020. Wat viel hen op? Waar liggen aandachtspunten voor werkgevers? En hoe kan het fonds hen hierbij helpen?

Kunnen jullie kort je rol als bestuurder toelichten?

Eric Douma: "Ik vertegenwoordig namens de brede achterban van LTO Nederland de leden oftewel de werkgevers. Wij proberen vooral goed te kijken waar de behoefte ligt en datgene te financieren wat ook échte toegevoegde waarde heeft voor de werkgevers. Daarnaast wil ik ervoor zorgen dat het fonds 'bij de tijd blijft'. Dat betekent inspelen op de ontwikkelingen die gaande zijn en kijken en hoe we dat vanuit Colland Arbeidsmarkt kunnen faciliteren. Een voorbeeld is hoe we met seniorenregelingen mensen 'gezonder' naar hun pensioen kunnen laten toewerken."

Peter Loef: "Mijn rol is eenzelfde als die van Eric. De werkgevers in onze sectoren willen zich als een goede en aantrekkelijke werkgever manifesteren. Wij hebben als vertegenwoordigende organisaties in samenwerking met de werkgeversorganisaties in de dienstverlenende sectoren en met

de vakbonden daarvoor Colland Arbeidsmarkt opgericht. Hiermee wordt het mogelijk om met elkaar middelen, instrumenten en dienstverlening te organiseren en ontwikkelen die op de werkvloer gebruikt kan worden."

2020 was een bijzonder jaar mede door corona. Wat viel het meeste op uit het onderzoek?

"Wat vooral opviel is dat we tijdens de pandemie ontzettend veel hebben geïnvesteerd in de veiligheid op de bedrijven. Het speciaal opgerichte LTO Taskforce Arbeid heeft in nauwe samenwerking met de vakbonden en met Stigas een coronaprotocol opgesteld. Ook konden werkgevers met al hun vragen terecht bij de Werkgeverslijn. Overigens zijn de cijfers uit het onderzoek voor onze regio's en sectoren input voor de besluitvorming op de Human Capital Agenda's. Hierin staan verschillende speerpunten waar wij ons de komende

jaren op gaan richten. Denk aan gezond en veilig werken, internationale werknemers en sector branding”, aldus Eric Douma.

Peter Loef biedt ondersteuning aan de ondernemerswerkgroep Arbeidsmarkt en Onderwijs van Glastuinbouw Nederland die maandelijks bij elkaar komt. Gevoed vanuit de regio's stellen zij jaarlijks de speerpunten binnen de Human Capital Agenda vast. “Het is ook een verzamelpunt vanuit regio's en heeft ten doel ook te verbinden en het verspreiden van kennis, informatie en uitwisseling van projecten. Deze werkwijze kan als inspiratie dienen voor de werkwijze van Commissie Ondernemerschap en Onderwijs binnen LTO Nederland waar Eric Douma leiding aan geeft.”

Een van de speerpunten is het verbeteren van het imago. Hoe zit dat?

Peter Loef: “Veel jongeren hebben interesse in onze sector maar wij slagen er vooral om hen voor langere tijd aan ons te verbinden. We lopen voorop als het gaat om duurzaamheid en innovatie maar het grote publiek weet hier te weinig van. Dat is een gemiste kans en daarom zetten wij hier met de ondernemersgroep vol op in.”

Wat doet Colland Arbeidsmarkt om jongeren te binden en boeien?

Peter Loef: “Wij hebben veel verschillende projecten die zich hier heel nadrukkelijk op richten. ‘Groen doen in de Klas’ richt zich op basisscholen waarbij de glastuinbouw in verschillende leerlijnen terugkomt. ‘Greenunplugged’ is een project dat zich richt op HAVO en VWO met bedrijfsbezoeken en gastlessen in de regio Aalsmeer. En in samenwerking met Horti Heroes werken we aan een project dat zich richt op het aantrekken van en verbinden met HBO-WO talent op het terrein techniek, logistiek en commercie. Met ‘GoGoGreenhouse’ geven wij een hele grote groep studenten een beeld van onze sector als een interessante en kansrijke werkgever met vele mogelijkheden. Bijvoorbeeld de kant van de techniek, HR, biologie, energie, internationaal en logistiek. En zo zijn er nog meer projecten gericht op jongeren. Een overzicht is te vinden op collandarbeidsmarkt.nl/projecten-in-beeld.”

Eric Douma noemt ook ‘de Groene Werelden’. “Dat is een concept ontwikkeld door Groenpact, een samenwerkingsverband tussen onderwijs, bedrijfsleven, overheid en sociale partners. Hierin gaan we geen functies promoten, maar gaan we mensen benaderen vanuit hun interessegebieden. Denk aan duurzaamheid, gezondheid en geluk.”

Wat kunnen werkgevers nog beter doen om personeel aan te trekken en te behouden?

Peter Loef: “Zij moeten zich de vraag stellen: Zou ik bij mijzelf in dienst willen zijn?, en heel eerlijk deze vraag beantwoorden. Het gaat over van alles. Werkplezier, aandacht, carrière, lol, arbeidsomstandigheden en toekomstperspectief zowel voor het bedrijf als voor de werknemer. Essentieel is om de aansluiting te zoeken bij de drijfveren en motivaties van de mensen zelf. Dus investeer in wie er bij je werkt!”

Hoe kan Colland Arbeidsmarkt hierbij helpen?

Eric Douma: Er zijn binnen Colland Arbeidsmarkt subsidies en regelingen waar werknemers gebruik van kunnen maken. Denk bijvoorbeeld aan cursussen en opleidingen. Maar hier wordt minder gebruik van gemaakt dan we zouden willen. Hier gaan we echt meer op inzetten. Hebben we niet de goede dingen ontwikkeld? Is er grote onbekendheid of is het iets van beiden? Dat zijn belangrijke vragen voor de komende tijd. We moeten de toegevoegde waarde van Colland Arbeidsmarkt nog meer laten zien en óók de vele uren die wij als dragende organisaties voor de sector daar in steken om het van toegevoegde waarde te laten zijn.”

Peter Loef: “We zien ook dat er bij oudere werknemers te weinig gebruik wordt gemaakt van scholingssubsidies. Wellicht zijn oudere werknemers onzeker om dit aan te kaarten bij hun werkgever. Het is belangrijk dat werkgevers een veilige omgeving creëren waarin dit mogelijk is. Deze groep is net zoals jongeren hard nodig in onze sector.” ■

Kijk op collandarbeidsmarkt.nl/factsheets voor meer informatie

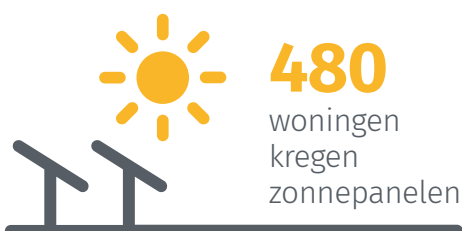
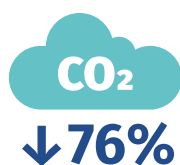

We zorgen voor een goed pensioen in een leefbare wereld

Dit doen we met úw geld

Tekst: BPL Pensioen

Een goed pensioen voor al onze deelnemers: dat is ons belangrijkste doel. Maar we vinden het ook belangrijk dat werknemers van dat pensioen kunnen genieten in een leefbare wereld. Daarom beleggen wij het geld dat u, samen met uw werknemer, betaalt op een maatschappelijk verantwoorde manier.

Ons speerpunt: tegengaan van klimaatverandering

Als pensioenfondsen dragen wij graag een steentje bij aan het tegengaan van klimaatverandering. Dat doen we via onze beleggingen.

- ✓ We beleggen vrijwel niet in bedrijven met een hoge CO₂-uitstoot.
- ✓ We beleggen nooit in bedrijven die meer dan 5% van hun omzet uit steenkool halen.
- ✓ We helpen mee aan het verlagen van de CO₂-uitstoot.
Over de afgelopen 5 jaar verlaagden we de CO₂-uitstoot van onze aandelenportefeuille al met 76%.

Soms kiezen we er bewust voor om wél te investeren in een bedrijf dat nú niet zo goed is voor het milieu. We willen zo'n bedrijf helpen te veranderen. Hoe we dat doen? We gaan het gesprek aan!

Klimaatverandering: door verduurzaming van woningen

Een andere manier om klimaatverandering tegen te gaan is de CO₂-uitstoot van Nederlandse huishoudens te verlagen. Een groot deel wordt veroorzaakt door de verwarming van ons huis. Wij verduurzamen bestaande woningen en nieuwe woningen bouwen we duurzaam.

Wat hebben we al bereikt?

- 98,3% van de woningen waarin we beleggen heeft in 2020 een groen energielabel gekregen.
- 480 woningen hebben zonnepanelen gekregen.
- Sinds 2015 is de CO₂-uitstoot van de woningportefeuille al met 29% gedaald. Daarmee zijn we goed op weg om ons doel (50% in 2030) te halen.

Wat willen we nog bereiken?

- 50% van de woningen waarin we beleggen is in 2030 energieneutraal.
- De CO₂-uitstoot van die woningen is in 2030 gehalveerd.
- Nog eens 1.100 andere woningen worden duurzamer. Daarmee verduurzamen we één op de drie bestaande woningen! Dat doet geen ander groot pensioenfonds ons na. ■

1 op 3

woningen
verduurzaamd

Een mooi voorbeeld

Wij beleggen in het Oostenrijkse Petrochemiebedrijf OMV AG. Een bedrijf dat zich bezighoudt met de verwerking van aardolie en producten daaruit. Met onze beleggingen willen wij het bedrijf helpen in hún stap naar een CO₂-neutrale toekomst. Daarom gaan we in gesprek over welke stappen ze zetten en wanneer. Ze vertelden ons dat de transitiestrategie is gebaseerd op drie pijlers:

1. een verschuiving van olie naar gas
2. een verschuiving richting (petro)chemische producten
3. en een focus op recycling.

Een concrete doelstelling van OMV is dat in 2025 de productportefolio ten minste uit 60 procent koolstofarme of producten zonder CO₂-voetafdruk bestaat. De toezegging van hun strategiewijziging is voor ons een belangrijke mijlpaal in de dialoog en een mooi succes. Het verduurzamen van deze onderneming helpt bij het realiseren van een leefbare wereld.

Wat zijn de drie belangrijkste voordelen van verduurzamen?

1. **Goed voor het klimaat:** duurzame woningen hebben minder (fossiele) energie nodig. Ze dragen dus bij aan de vermindering van de CO₂-uitstoot.
2. **Goed voor de huurders:** de bewoners krijgen er een comfortabelere woning met een flink lagere energierekening voor terug. Niet verwonderlijk dat zij heel blij zijn met de opgeknapte woning.
3. **Goed voor de deelnemers van BPL Pensioen:** duurzame woningen houden veel langer hun waarde. Daardoor verbetert het zogeheten rendementsrisicoprofiel van de woningportefeuille. Dat draagt bij aan betere pensioenen tegen lagere kosten.

Voorbeelden van verduurzaming

Hoe verduurzamen wij een woning?

Een paar voorbeelden:

- ✓ we plaatsen zonnepanelen;
- ✓ we plaatsen HR++ glas;
- ✓ we isoleren het dak, dakkapellen, deuren en muren;
- ✓ we leggen sedumdaken aan en kijken hoe we de biodiversiteit kunnen stimuleren;
- ✓ waar mogelijk plaatsen we warmtepompen;
- ✓ we gebruiken duurzame bouwmaterialen.

Van Wijlen gaat voor klimaatneutraal ondernemen

Als je voorop loopt, concurreer je niet meer puur op prijs.

Tekst Stigas | Foto: Pulles en Pulles

Aannemersbedrijf Van Wijlen gaat voor nul negatieve impact op het klimaat in 2023. En dat gaat lukken, aldus directeur Bart van Wijlen. Waar komt die drive vandaan? Welke stappen zijn al gezet? En wie heb je daar allemaal bij nodig? Zeven vragen aan de motor achter deze ambitie

Waarom gaan jullie hiervoor?

“Omdat we een toekomstbestendig bedrijf willen zijn. Je kunt schoppen tegen de milieuregels, maar je kunt ook proactief je bijdrage leveren. Met kortetermijnoplossingen gaan we het niet redden. Het systeem moet echt anders, en dat kan ook.”

Wanneer zijn jullie hiermee begonnen?

“In 2018. Het is een van onze gewaagde doelen, zoals dat heet. Een gewaagd doel zet mensen in beweging. Het is een uitdagend toekomstbeeld waar je medewerkers zich aan kunnen vasthouden. Daarom is het van belang om een einddatum te stellen, meestal na een jaar of vijf.”

Wat hebben jullie ondertussen allemaal gedaan?

“We zijn begonnen met quick wins: al onze verlichting is vervangen door led. Daarna hebben we de energie verduurzaamd door ruim 300 zonnepanelen te plaatsen. Ons kantoorpand is nieuw gebouwd in 2014, heeft geen gasaansluiting en heeft energielabel A++++.”

Met onze zonnepanelen wekken we voldoende energie op om in onze eigen behoefte te voorzien. Ook hebben we zes waterstofauto's en twee elektrische auto's aangeschaft voor onze projectleiders."

Waar staan jullie nu?

"Veel machines lopen nog op diesel. We zijn met dealers en fabrikanten in gesprek over hoe je die kan ombouwen tot zero-emissiemachines. Geen houtje-touwtjeoplossingen; het is niet de bedoeling dat de bestuurder wordt geëlektrocuteerd als zijn machine in de sloot raakt. Zo'n proces gaat stap voor stap, het moet veilig en gecertificeerd. Ook kijken we nu hoe we onze bestaande materialen kunnen verduurzamen. Zo hebben we onze bouwkeetjes zelf van zonnepanelen voorzien."

Hoe kijken jullie opdrachtgevers hiernaar?

"Als je voorop loopt, concurrer je niet meer puur op prijs. We zijn gecertificeerd op de CO₂-Prestatieladder op trede vijf. Dat houdt in dat we verplicht zijn een keteninitiatief op te zetten met onze leveranciers en onderaannemers en met onze opdrachtgever in gesprek te gaan. Bijvoorbeeld over het gebruik van HVO-diesel die duurder is dan gewone, maar veel minder CO₂ uitstoot. Sommige opdrachtgevers vragen zelf om een duurzame aanpak. Bij hen score je punten als je het verschil maakt. Ik laat opdrachtgevers graag zien wat er mogelijk is. Zo zijn nieuwe stenen na het openbreken van een weg lang niet altijd nodig. Terugleggen van de oorspronkelijke stenen is veel duurzamer."

Verduurzaming machinepark: stap voor stap, veilig en gecertificeerd

Hoe betrekken jullie je medewerkers hierbij?

"Het is een cultuurverandering. En dat kost tijd. Bij nieuwe medewerkers trekken we er een jaar voor uit om onze filosofie tussen hun oren te krijgen. Het past heel goed bij onze kernwaarden. Daarin staan werkplezier, blijven groeien in je vak, meedenken, duurzaamheid, klantgerichtheid, een stap extra zetten, innovatief blijven en samenwerken centraal."

Nog twee jaar. Gaat het lukken, CO₂-neutraal in 2023?

"Als alle machines dan op biodiesel lopen, hebben we denk ik nog 10 procent te gaan. Als dat niet lukt, gaan we compenseren. Dat betekent dat je het afkoopt. Dat kan altijd. Wat mij betreft doen we dat alleen als het echt niet anders kan." ■

Subsidiemogelijkheden

Bij het plaatsen van de zonnepanelen maakte Van Wijlen gebruik van oude regeling 'asbest eraf - zonnepanelen erop'. Daarnaast is gebruik gemaakt van de MIA-regeling, een fiscale regeling en van de kleinschaligheidsinvesteringsaftrek. Banken geven bij een financiering van duurzame initiatieven vaak 'groenkorting' op de rente.

Misverstanden over duurzame inzetbaarheid

Weet hoe het werkt en doe er je voordeel mee

Tekst: Stigas

Hoe zorg je ervoor dat medewerkers vitaal en met plezier hun werk blijven doen? Kasgroei en Stigas trekken samen op om glastuinbouwbedrijven hierbij te ondersteunen. Dit gebeurt onder andere in speciale online masterclasses. Hierin komen drie misverstanden over duurzame inzetbaarheid aan bod. Ook goed om te weten voor andere sectoren.

Duurzame inzetbaarheid gaat vooral over oudere medewerkers

Niet waar. Elke leeftijd kent zijn uitdagingen. Denk aan dertigers met jonge kinderen. Of aan jongeren die net van school zijn. Zij kunnen erg onzeker zijn en dat geeft stress. Het is dus slim om aandacht te besteden aan de inzetbaarheid van ál je medewerkers, ongeacht hun leeftijd. Je kunt dan samen weloverwogen aan de slag. Met leefstijl-aanpassingen of flexibele werktijden bijvoorbeeld, of met coaching door een ervaren collega. Op tijd beginnen is de sleutel tot succes. Als je wacht tot iemand lichamelijk of geestelijk 'op' is, is het vaak te laat om bij te sturen.

De winst van werken aan inzetbaarheid kun je niet hard maken.

Toch wel. Een zieke medewerker kost een werkgever in de glastuinbouwsector gemiddeld 240 euro per dag. Het loont dus om aandacht te geven aan inzetbaarheid. Daarnaast blijkt dat medewerkers met een werkgever die aandacht besteedt aan hun inzetbaarheid tussen vijftien en twintig procent productiever zijn. Ook hier geldt dus: alles wat je aandacht geeft groeit, ook vitaliteit.

Iemands gezondheid bepaalt zijn inzetbaarheid. En daar heb je als werkgever geen invloed op.

Gezondheid is inderdaad het fundament van inzetbaarheid. Maar er is meer. En daar heb je als werkgever wél invloed op. Kunnen je medewerkers meegroeien in het werk? Met andere woorden: werk doen dat past bij hun talenten, ambities en levensfase? Om dat scherp te krijgen is het belangrijk dat je ze regelmatig spreekt. Hoe hangt de vlag erbij? Wat drijft hen? Wat speelt er? Dan kun je daarop aansluiten. ■

Duurzame inzetbaarheid in de glastuinbouw – diensten voor werkgevers en werknemers

Verzuim oudere medewerkers

Ga op tijd met elkaar in gesprek

Tekst: Stigas

Het is een misverstand dat oudere medewerkers vaker ziek zijn dan jongere. Maar áls ze ziek worden, vallen ze vaak wel langer uit. Hoe kun je dat voorkomen? We vroegen het Corine Witter, adviseur duurzame inzetbaarheid bij Stigas.

Wanneer is iemand een oudere medewerker?

“Dat verschilt per persoon. De een begint op zijn vijftigste af te tellen, de ander moet op zijn zeventigste nog niet denken aan stoppen. Je oud voelen gaat niet alleen over leeftijd, maar ook over je levenshouding. Verder is het zo dat lichamelijk werk, dat in onze sectoren nog steeds veel voorkomt, een wissel kan trekken op je lichaam.”

Wat kun je als werkgever doen om je medewerkers fit te houden?

“Een eerste stap is: breng in kaart waar de gezondheidsrisico's in je bedrijf zitten en pak ze één voor één aan. Mensen die op een tractor zitten bijvoorbeeld, krijgen vaak last van hun lichaam door de draaiende beweging die ze dag in dag uit maken. Dat los je op met een camera. Of met een stoel die in zijn geheel kan draaien. Met de RIE van Stigas en met de Vitalisteitsscan kan je dit systematisch in kaart brengen.”

Wat als dat niet genoeg is?

“Ga in gesprek. Bijna iedereen vindt dat lastig, maar het is de enige manier om tot een oplossing te komen.

Sommige mensen kunnen ontwikkelingen als GPS rijden, digitalisering, robotisering niet goed bijbenen. Anderen worden juist te weinig uitgedaagd en haken daardoor af. Als je dat weet, kun je aan de slag.”

Hoe begin je zo'n gesprek?

“Wat heel goed werkt, is iemand uitnodigen die het allemaal heeft meegemaakt: ouder worden, tegen grenzen aanlopen en met vallen en opstaan een oplossing vinden. Laat hem of haar dat aan je medewerkers vertellen, bijvoorbeeld in een werkoverleg. Daarna ga je met je individuele medewerkers in gesprek, ook met de jongere. Hoe sta jij in je werk, wat heb je nodig om het met plezier te blijven doen? En als dat niet kan: welke interesses heb je nog meer, kan je daar iets mee in ons bedrijf en zo niet, bij een bedrijf in de buurt? Is een snuffelstage mogelijk? Het is misschien even wennen, maar geeft altijd lucht en nieuwe perspectieven.” ■

Wil je ondersteuning bij de voorbereiding van dit soort gesprekken? Neem dan contact op met Corine.Witter@stigas.nl.

Professionele partner essentieel

Inzetbaarheid als hotste issue

Tekst: Stigas | Foto: Mark Arents

“Mensen zijn meer met hun gezondheid bezig. En met voorzichtig zijn om niet ziek te worden. Dat is misschien wel het positieve van deze crisis. Aan het begin van de pandemie hield ik mijn hart vast: daar gaat mijn ziekteverzuim! Maar nee, wij hadden een daling van twintig procent, ondanks corona.” Aan het woord is Myra Waagemakers, hr-manager van hoveniersbedrijf Van der Tol. Over verzuim, maar vooral over het voorkomen ervan.

“Stigas verzorgt voor ons de verzuimbegeleiding. Betrouwbare en deskundige professionals en vaste contactpersonen, dat is wat je dan nodig hebt. Je bouwt een band op en kunt samen adequaat reageren. Ook in situaties die anders dan anders zijn. Daar zit de winst. Een van onze mensen had onlangs klachten, maar wilde zich pertinent niet ziekmelden. Dan neem ik direct contact op met Stigas: hoe kunnen we hem tijdens het werk zo ontlasten dat hij ook kan herstellen? Soms wil ik dat een zieke medewerker meteen een afspraak met de bedrijfsarts krijgt. Omdat mijn contactpersoon bij de Verzuimdesk mij kent, weet ze dat ik dit niet zomaar vraag.”

Goede verzuimbegeleiding is een must, maar voorkomen dat iemand ziek wordt, is voor mij eigenlijk een hotter issue. Onze mensen zijn elke dag met hun hele lichaam voor ons aan het werk. Je haalt er veel meer uit als je uitval kunt voorkomen. De professionals van Stigas kennen onze sector, weten wat er speelt en attenderen ons ook op zaken als de nieuwste elektrische schoffel. Zo lukt het om onze bedrijfsvoering samen naar een hoger niveau te tillen. Je inspireert elkaar, dat werkt echt!

“De professionals van Stigas kennen onze sector, weten wat er speelt”

Van der Tol BV

Randstedelijke hovenier met drie vestigingen | 160 medewerkers | maakt de stad groener, gezonder en leefbaarder | bevordert biodiversiteit en effectief (her)gebruik van (regen)water | gaat opwarming van de stad tegen.

www.vandertolbv.nl

CAMPAGNE

‘Wat kan jou nou gebeuren?’

Aandacht voor veilig en gezond werk voor specifieke doelgroepen

Tekst: Stigas | Beeld: Bureau Campagne

Misschien ben je hem al tegengekomen: de slogan ‘Wat kan jou nou gebeuren?’ Hij hoort bij de gelijknamige campagne die werkkenden in de agrarische en groene sector op een positieve manier bewust wil maken van de risico’s die er elke dag zijn.

Concreet wil de campagne:

- de discussie over veilig en gezond werken op gang brengen
- ondernemers en werkkenden bewust maken van hun verantwoordelijkheden
- mensen zelf na laten denken
- positieve en trotse verhalen van werkkenden uit de land- en tuinbouw laten zien.

De campagne vloeit voort uit een amendement van de ChristenUnie eind 2018 bij de begrotingsbehandeling van Sociale Zaken en richt zich op vooral op zelfstandig ondernemers en meewerkende gezinsleden, zzp’ers, bedrijven met flex- en uitzendkrachten, internationale medewerkers en vrijwilligers.

Waarom een campagne?

Elk jaar gebeuren er in de agrarische en groene sector nog te veel onnodige ongevallen, waarvan gemiddeld 13 met dodelijke afloop. Vaak blijken de hierboven genoemde doelgroepen hier slachtoffer van te zijn. Het gaat om aanrijdingen, vallende voorwerpen, onveilig machinegebruik, blootstelling aan gevaarlijke stoffen en lichamelijke overbelasting. Verder blijkt in de praktijk de zorg voor veilig en gezond werk voor deze doelgroepen vaak minder goed bereikbaar te zijn. Onder andere omdat er in veel gevallen voor hen geen toegang tot een arbodienst of bedrijfsarts geregeld is. ■

Kort Nieuws

Het kan weer: een (opfris)cursus bedrijfshulpverlening volgen!

Veilig en verantwoord je bedrijfshulpverleners opleiden of bijscholen. Het is weer mogelijk! We hebben een basis- en een herhalingscursus samengesteld waarbij de coronamaatregelen in acht kunnen worden genomen. Wil je dat jouw BHV-medewerkers weer volledig 'bij zijn' wat betreft kennis en vaardigheden om hulp te bieden bij een ongeval of calamiteit? Je regelt het met Stigas.

Waarom een BHV-cursus van Stigas?

We leggen de nadruk op levensreddende handelingen, AED, brand blussen en ontruiming. Hierbij gaan we uit van de risico's op jouw bedrijf. Praktijkgericht en interactief. En alles aan de hand van duidelijke sheets en filmbeelden. De dag wordt afgesloten met een examen. Onze docenten zijn ervaren BHV-trainers die dagelijks op agrarische en groene bedrijven komen en daardoor de risico's op jouw bedrijf goed kennen.

Volledig op locatie of in combinatie met online

Je kunt de BHV-cursus volledig op locatie laten verzorgen. Of kiezen voor de combinatie op locatie en online (hybride).

Een aantal mogelijkheden:

- basiscursus op locatie: in één dag je BHV-certificaat
- herhalingscursus op locatie: in één dag je BHV-certificaat update
- theorie online (3 uur) en praktijk op locatie
- op maat: we overleggen graag met je over wat het beste past bij jouw bedrijf

Meer informatie

Stigas Servicedesk: 085 – 044 07 00 (optie 1)
of mail info@stigas.nl. ■

Inspectie SZW controleert rund- en melkveebedrijven

De Inspectie SZW (voorheen Arbeidsinspectie) controleert op dit moment of bedrijven in de rund- en melkveehouderij voldoen aan de Arboret en -regelgeving. Dit betekent dat wordt gecontroleerd of bedrijven een actuele risico-inventarisatie en -evaluatie (RIE) en een basiscontract arbodienstverlening hebben. Ook wordt aandacht besteed aan mestgassen, keuringen, stof, elektrische installaties, voerrobots, silo's en werken door minderjarige kinderen. Dit zijn risico's die worden geïnventariseerd bij het maken van een RIE.

Het ontbreken van een RIE kan een boete tot 4.500 euro betekenen. Het ontbreken van een plan van aanpak een boete van 3.000 euro. Ondernemers wordt geadviseerd te checken of hun RIE en basiscontract op orde zijn. Ondernemers die nog geen RIE hebben, kunnen contact opnemen met Stigas. Voor vragen over het basiscontract arbodienstverlening kunnen ondernemers het beste contact opnemen met hun arbodienst of verzuimverzekeraar (als de arbodienst hier onderdeel van uitmaakt). Ondernemers die geen basiscontract arbodienstverlening hebben, kunnen dit ook regelen met Stigas.

Stigas Servicedesk: info@stigas.nl of 085 – 044 07 00 (optie 1) ■

Pas op de eikenprocessierups

Het is weer het seizoen van de eikenprocessierups. Deze komt steeds meer voor in heel Nederland. Zijn brandharen zorgen voor vervelende klachten zoals hevige jeuk en irritatie van je huid en ogen.

Werk je in de buurt van eiken en stuit je op een nest eikenprocessierupsen? Laat dit dan altijd professioneel verwijderen. Kom je toch in aanraking met deze vervelende beestjes? Volg dan deze tips:

- Wrijf of krab niet bij jeuk.
- Spoel je huid en ogen met water.
- Verwijder brandhaartjes met breed plakband.
- Was je kleding op 60 graden met een dubbele dosis wasmiddel.
- Ga bij ernstige jeuk-, oog- of luchtwegklachten naar je huisarts. ■

Foto: Gertjan van Noord

Wat wilt u weten over het pensioenakkoord?

Door het pensioenakkoord krijgen we vanaf 2026 een nieuw pensioenstelsel. Dit betekent dat alle pensioenregelingen in Nederland moeten worden aangepast. Ook die van ons.

Wat wilt u weten over het nieuwe pensioenakkoord? Laat het ons weten via communicatie@bplpensioen.nl. Dan houden wij daar in onze informatie rekening mee. ■

Ontbijtsessies

‘Maak een vliegende start met je RIE’

De week van 21 tot en met 25 juni is de jaarlijkse Week van de RIE. Je kunt dan elke ochtend om 8 uur deelnemen aan een Stigas ontbijtsessie ‘Maak een vliegende start met je RIE’. Deze is voor iedereen die wil starten met de RIE (risico-inventarisatie en -evaluatie), maar er nog geen tijd voor vrij heeft kunnen maken. Na afloop van de sessie weet je wat een RIE is, waarom je als ondernemer niet zonder kan, en wat je moet doen om er een te maken. Na afloop kun je een week lang gratis een beroep doen op de expertise van onze adviseurs. En... onder de deelnemers worden tien ontbijtjes verloot. Als dat geen goede start van de dag is!

Aanmelden kan op www.stigas.nl. ■

Onbezoldigde boschpolitie: Biodiversiteit in het bos toen en nu

Door *Christ Essens*,
relatiebeheerder arbeidsmarkt

Bij de combinatie van bospolitie en biodiversiteit denk je misschien wat heeft een BOA (buitengewoon opsporingsambtenaar), een boswachter met opsporingsbevoegdheid, te maken met biodiversiteit?

Het Winterkoninkje, onvermoed in het verdelgen van insecten.

Ongetwijfeld veel. Na de afschaffing van de veldpolitie zo'n dertig jaar geleden hebben sommige boswachters er een toezichthoudende taak er bij gekregen zonder bezoldiging door de overheid. Deze bospolitie bedoel ik echter niet. In "De RK Boeren- en Tuindersstand", het blad van de Katholieke Boeren en Tuindersbond (een van de voorgangers van LTO Nederland) uit 1933 kwam ik een simpele uitleg tegen van biodiversiteit in het bos waarin de onbezoldigde bospolitie een belangrijke rol speelt.

De natuur eist verscheidenheid

100 jaar geleden weten bosbouwers en boeren en tuinders ook al dat rationaliseren en specialiseren de sleutel is tot zo voordelig mogelijk en zo snel mogelijk produceren. Volgens de RK Boeren- en Tuindersstand kun je daarin echter ook te ver gaan. Daarvoor wordt een voorbeeld uit de bosbouw uit de doeken gedaan aan de hand van de trotse ontginner met honderden hectare dennenbos. Het gevaar loert aan alle kanten. Niet alleen bosbrandgevaar maar talloze schadelijke insecten bedreigen zijn bos. Met insecten is het net als bij bosbrand, als je er achter komt, is het meestal te laat. Voor een oplossing kijkt het blad naar een natuurbos waar deze plagen meestal niet voorkomen. De sleutel tot succes zijn de vogels. Een goede vogelstand ontwikkelt zich alleen waar voldoende voedsel aanwezig is. Een sleutelrol daarbij spelen insecten. Verschillende boomsoorten trekken verschillende insecten aan. Alleen als er (vrijwel) jaarrond voldoende, en

voldoende gevarieerde insecten zijn, zullen er ook "nijvere vogels zijn die er als onbezoldigde boschpolitie voor waken, dat geen enkel insect zich buitensporig vermeerdert."

Biodiversiteit in het bos nu

Wil je meer weten over biodiversiteit in het bos en over het belang van staand en liggend dood hout in het bos? Kijk dan eens op <https://boslessen.nl/> en ga naar les 8 over biodiversiteit. ■

Vervoer van een zwaren eik met den „Mallejan“. Rechts een jonge eikenbeplanting.